

Els paradisos fiscals, a la caça de les grans fortunes

L'últim refugi

Petits i poderosos alhora, s'amaguen als mapes però concentren sobre ells les mirades dels més poderosos homes de negocis del planeta. Han fet del secretisme la seua filosofia: són els paradisos fiscals.

El secret bancari, l'exempció fiscal, la impunitat delictiva i l'absència d'inspeccions, formen part de la seua oferta. A finals del segle XX, quan la història ja ha anihilat la bíblica idea de l'Edèn, un grapat d'estats han aconseguit fer-se forts enmig de l'entramat legislatiu internacional i seduir les més poderoses fortunes del món. I és que com ells ja publiciten, no hi ha res com tenir els estalvis fora de l'àrea de vigilància dels respectius ministeris d'Hisenda. Andorra, Luxemburg, Suïssa, Channel Islands, Bermudes i Malta són alguns dels *terrisitoris alliberats* de la pressió fiscal que ara es troben en plena competència.

LUXEMBURG, L'OVELLA NEGRA DE LA CE

Al llarg de les dues últimes dècades, milers de milions de dòlars han eixit dels països de la CE on els impostos són elevats per a refugiar-se en aquells estats on les taxes fiscals són simbòliques, o que fins i tot no existeixen. Suïssa ha estat durant molts anys el prototip de paradís fiscal, on les grans fortunes poden deixar amb confiança els fruits dels seus negocis sense que ningú els pregunte la procedència ni cap govern pugui investigar. El secret bancari forma part del *savoir faire* d'aquest país.

També a la CE li ha eixit una *rara avis*, Luxemburg, que ha sabut obrir els braços als nous rics alemanys, holandesos, francesos i belgues a canvi de no aplicar impostos sobre els interessos dels depòsits. Però, a diferència de Suïssa, Luxemburg ha d'escoltar ara les àcides crítiques dels seus companys de viatge comunitari cap a la Unió Fiscal que projecta implantar la CE a partir del 1993. I és que la Unió

Fiscal passa, segons l'informe Delors, per la implantació d'un impost del 15% sobre els interessos dels depòsits que els clients tinguen consignats en qualsevol dels bancs de la CE. I a això s'oposa, evidentment, el govern luxemburguès, que es nega a perdre la seua principal font d'ingressos. De fet, el ministre d'Afers Estrangers, Jacques Poos, no deixa d'advertir que el seu govern mai donarà el vist-i-plau i que l'actual sistema d'exempció forma part del seu concepte de civilitza-

ció occidental. Amb l'agreujant que aquesta directiva comunitària necessita el vot unànim dels seus membres. El futur econòmic de la CE està en joc.

Luxemburg, amb 360.000 habitants, ha sabut convertir els negocis financers i bancaris en la font del 20% del producte interior brut i localitzar en aquest sector el 8% de l'ocupació. Dels 37 bancs que ocupaven la plaça del 1970, s'ha passat als 147 el 1988, alhora que es multiplicaven per 4 els

depòsits bancaris durant la darrera dècada, per assolir una suma de més de 150.000 milions de dòlars. I més encara, perquè la inflació tan sols és de l'1,4% i l'atur de l'1,6%, gens menyspreable si es compara amb la resta de membres comunitaris. A més, es permet el luxe de donar treball a un considerable nombre d'immigrants que, naturalment, fan les feines més baixes d'aquest paradís.

Els *petits* inversors alemanys, els *dentistes*, com se'ls anomena al Gran Ducat, saben guardar un secret bancari encara més estricte que l'ofert per Suïssa i, en conseqüència, han depositat allò que desvien de les seues successives factures en el refugi luxemburguès, sabedors que allí no han de cotitzar un 10% de retenció als seus interessos.

¿Com es contempla des del Gran Ducat la pretensió de la CE d'acabar amb aquest privilegi? Amb preocupació, comprensiblement, perquè molts inversors canviaran la meta dels seus diners.

L'HERÈNCIA DE L'IMPERI BRITÀNIC

Membres de la Gran Bretanya, però fora de la CE, Channel Islands, a la costa nord-oest de la pàtria de Thatcher, són un peculiar refugi que compta en la seua història amb l'honor d'haver asilat Victor Hugo quan l'escriptor va ser perseguit a França. Jersey i Guernsey, les dues illes, són dos paradisos fiscals amb majúscules, emparats en la seua condició d'àrea exclosa de les normatives emanades des de Brussel·les, malgrat la seua pertinença al Regne Unit. Els seus habitants estan exempts de pagar l'impost sobre la renda britànic i, basant-se en això, argumenten que també estan alliberats de les pretensions comunitàries.

De fet, aquestes dues illes disfruten d'un estatus especial: un impost de societats de només 850 dòlars a l'any, absència d'IVA, cap tipus d'impost sobre transmissió patrimonial i un impost sobre la renda, que és un terç del que apliquen els francesos. A aquest sucós pastís han acudit retirats de fortunes respectables, grans corporacions i homes de negocis que tenen la seua central a l'Orient Mitjà, Estats Units o Japó. Amants tots ells d'un estil ban-

cari britànic sense els impostos britànics.

Els resultats no s'han fet esperar. Jersey mostra als aparadors dels seus comerços joies i licors a una tercera part de preu que els britànics els troben a Londres. Això és un detall mínim comparat amb les 27.000 companyies estrangeres que tenen la seua seua social registrada a Saint Helier, la capital de Jersey, o els 50.000 milions de dòlars que els seus bancs amaguen a les cambres cuirassades. I és que el 40% del PIB procedeix d'aquest sector. L'illa germana, Guernsey, ha amassat un depòsit bancari global de 15.000 milions de dòlars entre els 58 bancs implantats i les 260 companyies d'assegurances.

El preu que han hagut de pagar ha estat un excessiu increment del valor dels habitatges, la restricció de nous residents a tres a l'any i la imposició que els treballadors estrangers que vulguen fixar residència hagen de passar per la vicaria amb una nativa. Són petits detalls que els jersians estan disposats a mantenir per tal de continuar sent un paradís fiscal.

SUISSA, UNA BUGADERIA AL CENTRE D'EUROPA

El 1988 va acabar amb una *non grata* sorpresa per als banquers suïssos: més de mil milions de dòlars de diners blanquejats, procedents de possibles activitats criminals, apareixien com la punta d'un iceberg, davant una aparent estranyesa que a ningú sorprenia. Les reformes legislatives mampresades d'aleshores han tingut un únic objectiu: assegurar Suïssa al quart lloc del rànquing internacional de sistemes financers, per darrere de Japó, EUA i Gran Bretanya. Així, els representants legals que òbriguen comptes bancaris secrets han de testificar que els diners tenen una procedència no criminal.

Suïssa s'ha llaurat al llarg de molts anys una respectabilitat bancària basada en la seua estabilitat política, una baixa taxa d'inflació, la prudència dels inversors suïssos i, sobretot, una admirable habilitat per a jugar amb el secret bancari. El blanqueig de diners no és un crim a Suïssa sempre que no es demostre que procedeix d'activitats criminals.

A aquest país neutral és més difícil creuar les duanes amb una excessiva

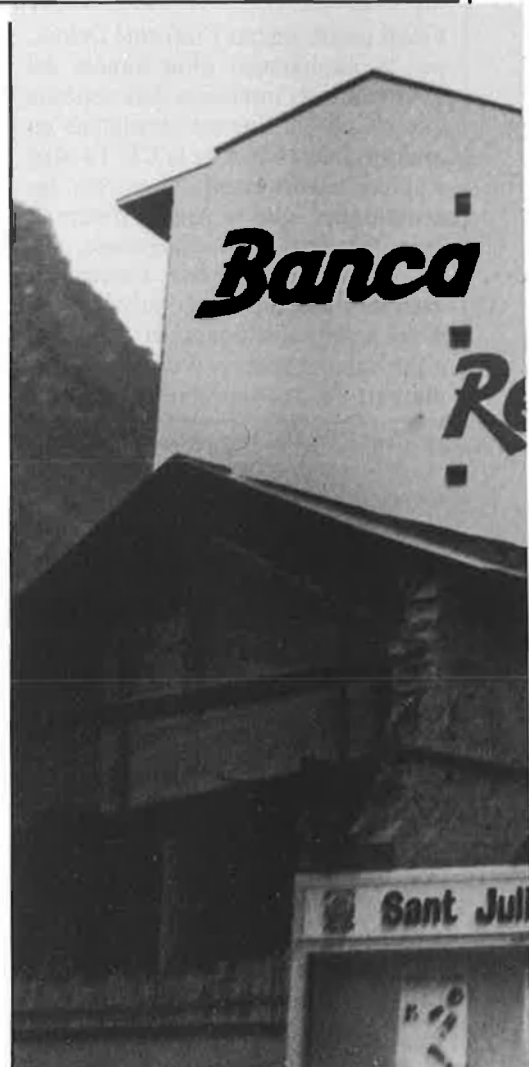
càrrega d'ampolles de whisky que amb una maleta plena de diners. No en va, diàriament arriben a l'aeroport de Zuric tona i mitja de divises procedents d'Europa, amb partides importants originàries d'Espanya via Andorra. Els funcionaris no són massa estrictes a l'hora de comprovar la identitat real d'aquells que obren nous depòsits. Aquest estat processa diàriament 124.000 milions de dòlars entre pagaments per transferències i canvis de divises. En aquesta Babel monetària es factura més de la meitat de la venda mundial d'or. Per tot això, les reformes ara aplicades són un xicotet canvi perquè no canvie.

MALTA, EL SOMNI DE STEVENSON

Autèntica illa del tresor, Malta intenta convertir-se en un paradís financer de primer ordre, capaç de competir en aquest peculiar mercat a l'hora d'atraure els bancs, assegurances i societats angleses, alemanyes, italianes o suïsses.

Alguns ja han optat per aquesta illa de 315 quilòmetres quadrats situada a 90 quilòmetres de Sicília i 290 del nord d'Àfrica. Per exemple, la Price Waterhouse, o el gran banc nord-americà Chase Manhattan Bank. Són els primers que han obviat les diferències que divideixen el país entre els nacionalistes del primer ministre Fenech Adami, de tendències demòcrata-cristianes, i els socialistes del Partit Laborista de Dom Mintoff. I és que tots veuen amb bons ulls aquestes iniciatives que poden influir decisivament en la construcció d'un nou Montecarlo, amb un projecte de més de 200 milions de dòlars en joc per a alçar infraestructures turístiques i millorar les comunicacions interiors de l'illa.

Perquè això siga una realitat, Malta ha encetat el camí del secret bancari, la impunitat i l'exempció fiscal segons els models ja experimentats amb èxit arreu del món. I garanteix la indemnitat fins i tot a aquells que tenen problemes als seus respectius països d'origen perquè al seu codi penal no apareix l'evasió tributària com a delicte. Si bé les autoritats illenques no pretenen convertir Malta en una bugaderia de diners negres, això no serà controlable si no es disposen els controls adients. El secret bancari no serà

Andorra, refugi dels evasors espanyols.

aplicable als diners de procedència *dubtosa* i els titulars dels comptes bancaris amb diners estrangers hauran d'avaluar que en són els autèntics propietaris. Fins i tot es pretén crear una comissió internacional, integrada per prestigiosos especialistes, per tal de controlar tot el procés. ¿Paradís fiscal? Sí, responen els maltesos, però amb la garantia que no hi haurà escàndols com el de Suïssa.

EL CARIB, PARADÍS INTEGRAL

Des del 1982, les illes Turks i Caicos, el cor del triangle de les Bermudes, han abandonat la seua vinculació amb la Gran Bretanya per mostrar la seua vocació d'estat generós amb els inversors. La seua inclinació de refugi de tot tipus de diners li ve de tres segles abans, quan els pirates convertiren aquest arxipèlag en refugi dels seus assalts als galions.

Volem que s'emporti
un bon record d'Andorra.

Conselleria de Turisme i Esports d'Andorra

DOMÈNEC UMBERT

Ara, però, es tracta de convertir-se en un centre respectable, on el turisme, la bona vida i l'absència d'impostos siguin els ingredients. Un producte de laboratori on les transferències bancàries, les propietats i les donacions no estan subjectes a impostos. Un imant que ja ha sabut atraure cinc mil societats, que han instal·lat la seua seu social a les illes, una per cada dos habitants. I amb la flexibilitat legal escaient per a modificar les normes que no permetien a les societats emetre accions al portador. Registrar una societat lliure d'impostos només requereix el pagament de 325 dòlars en concepte de registre, o un 0,1% del capital social si aquest supera els 90.000 dòlars.

El secret bancari també és a Turks i Caicos la regla d'or. Violar-lo comporta una condemna de tres anys de presó. Aquest paradís ja té els seus primers bancs amb plaça: Barclays

Bank, Oxford International Bank i Scotia Bank. Tot per a un estil de vida que ha fet que el turisme d'altura hi vaja, les cadenes hoteleres Sheraton i Ramda hi obriuen sumptuosos centres i s'hi haja establert un vol directe amb Nova York. I és que aquestes illes encara no estan tan saturades com les Caiman o les seues companyes del Carib, les Bahames.

L'oferta és molt més àmplia: Haití, Hong Kong, Montecarlo... La competència és oberta i l'especialització, també en aquest camp, ha fet que els respectius governs especialitzen les ofertes. L'Edèn està servit.

ANDORRA, EL PARADÍS
DE LA CANTONADA

Els que viuen als països catalans no han de fer massa quilòmetres per trobar un paradís fiscal on, a més, els

parlaren català. El Principat d'Andorra, per les seves característiques en matèria de fiscalitat, s'erigeix en el paradís per excel·lència per a tots aquells que volen despistar algun dineret. En els bancs andorrans —tret d'algunes excepcions— es poden obrir comptes numerats i ningú no hi posarà el nas, ja que la fiscalitat no entra en els usos i costums de les Valls.

Sis bancs andorrans i una caixa d'estalvis tenen instal·lades un total de 40 oficines bancàries distribuïdes en tot el Principat. Es tracta d'entitats amb una majoria de capital andorrà i un màxim del 33% de capital forà, tret de la Caixa de Pensions, que se considera com un banc estranger.

El primer grup bancari de les Valls és el que formen el Banc Internacional i la Banca Mora (Intermora), que compta amb socis del Banco de Bilbao. Segons les darreres estadístiques publicades —1988—, el grup comptava amb un passiu de 150.240 milions de pessetes. Els depòsits de Crèdit Andorrà, entitat que compta amb una participació de «La Caixa» que arriba al 33%, són de 125.918 milions de pessetes. El tercer lloc està ocupat pel Banc Agrícola i Comercial d'Andorra (BACASA), amb un passiu de 62.397 milions de pessetes. «La Caixa» arriba en quart lloc, amb uns depòsits que totalitzen 26.367 milions de pessetes, mentre que la Banca Cassany amb 23.422 milions de passiu i la Banca Reig amb 19.080 milions tanquen aquest rànquing de la banca andorrana.

L'evasió fiscal no és delictes a Andorra. Per aquest motiu, en els casos en què algun evasor provinent de l'estat espanyol s'ha refugiat a Andorra per eludir la justícia, la policia andorrana, encara que el pugui tenir *fixat*, no endegarà cap acció en contra seva. Respecte al blanqueig de diners provinents del narcotràfic, encara que la policia té constància d'operacions d'aquest caire, no hi ha hagut accions concretes, malgrat que en els darrers dies, els banquers andorrans, reunits en l'Agrupació de Bancs i Banquers d'Andorra, haurien decidit oficialment rebutjar qualsevol diner procedent del narcotràfic com a conseqüència d'un advertiment de la Interpol.

Albert Vicent (amb una informació de Ma. Carme Grau Ribot)